

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลปแผ่นดิน

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อกล่าวถึง ศิลปกรรมไทย เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดความรู้ ผ่านทักษะและประสบการณ์จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางความงามเฉพาะด้าน มีคุณค่าที่แสดงถึงอารยธรรมของไทย ความซาบซึ้งในสุนทรีภาพ และภูมิปัญญา ที่ชนชาติไทยได้คัดสรรและเรียนรู้ที่จะประดิษฐ์คิดค้นกรรมวิธี ขั้นตอน ที่ทำงานช่างศิลปกรรมเหล่านั้นได้รับยกย่องให้เป็นงานศิลปแผ่นดิน โดยงานศิลปแผ่นดินนั้นเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ ประเพณี และยังได้รับการอุปถัมภ์จากหน่วยงานของรัฐเสมอมา งานศิลปกรรมไทยจึงยังคงถือปฏิบัติเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดเรื่อยมา

ปัจจุบันการนำต้นทุนจากมรดกทางวัฒนธรรมมาเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป งานศิลปแผ่นดินหรืองานหัตถศิลประดับสูงกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดกันในสถานประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้คุณค่าของผลงานเหล่านั้นไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของงานช่างไทยเท่านั้น ยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงความต้องการของตลาดแรงงานที่ยังคงมีกำลังการผลิต มีตลาดรองรับ และเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นไทยได้อีกด้วย

กลุ่มงานช่าง 5 กลุ่ม ที่มีผู้ให้ความสนใจ และเป็นกำลังหลักในการเผยแพร่ทักษะฝีมือของศิลปะไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังต้องการได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานรัฐ ในการที่จะสร้างเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างรัก ช่างหัตถ์ ช่างฟัสตราภรณ์

ช่างเขียน เป็นงานช่างที่มีความสำคัญต่องานช่างทุกกลุ่ม ผู้ที่มีทักษะขั้นสูงในงานช่างเขียนจะสามารถสร้างสรรค์งานประเภทอื่น ๆ ได้อย่างงดงาม ถูกต้อง และมีมาตรฐาน ช่างเขียนนั้นหมายรวมถึงผู้วาดลวดลาย ออกแบบลวดลาย เขียนสีด้วยพู่กัน

ช่างปั้น เป็นช่างที่มีส่วนสำคัญในการตกแต่งงานสถาปัตยกรรม การซ่อมแซมบูรณะอาคาร ศาสนสถานที่มีการใช้ปูนปั้นเป็นส่วนประกอบ ทั้งที่เป็นการปั้นปูนสด และปูนสำเร็จรูป ผู้ที่จะสามารถมีความชำนาญในด้านทักษะทางประติมากรรมแล้วยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวัสดุ ส่วนประกอบ ส่วนผสม และการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้วย

ช่างรัก เป็นช่างที่มีความรู้ด้านการนำยารักมาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์งานศิลปะไทยได้แก่ งานลายรดน้ำ งานประดับมุก งานประดับกระจก เครื่องเงิน ตลอดจนการปิดทอง รักคือวัสดุสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ผลงานสร้างสรรค์ตามประเภทต่าง ๆ นี้เกิดความงดงามขึ้นด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างออกไปอีก งานรักจึงเป็นที่ต้องการของแวดวงศิลปะไทยอย่างมาก จึงเกิดหลักสูตรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสนใจได้เรียนรู้ และการรับรองความสามารถ เช่น หลักสูตรเครื่องเงิน 800 ชั่วโมง โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านศิลปกรรมของช่างสิบหมู่ที่เปิดสอนให้แก่บุคคลทั่วไปจำนวนจำกัด ปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

ช่างหัตถ์ เป็นงานหัตถศิลประดับสูงที่ผู้ที่จะสามารถทำหัตถ์ได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจในขนบ และมีความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา แต่เดิมนั้นหัตถ์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงโชว์ ผู้เล่นมักมีความสัมพันธ์กับช่างผู้ทำเพื่อปรับลดขนาดของหัตถ์ให้มีความพอดีสำหรับการโชว์ในการแสดง ปัจจุบันหัตถ์เป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ความต้องการหัตถ์มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ในการประกอบพิธีไหว้ครูต่าง ๆ มีการนำหัตถ์มาประกอบพิธีด้วย เช่นนี้แล้วช่างหัตถ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2561 องค์การยูเนสโกประกาศให้ไทยเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติรายการแรกของประเทศไทย จึงเกิดการสำรวจกลุ่ม คณะ ที่ยังคงมีการจัดแสดงโชว์

เป็นการรวบรวมเครือข่ายที่ทำให้ช่างทำหัตถ์มีโอกาสในการเผยแพร่ผลงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นจากเดิมที่อาจมีการเผยแพร่เฉพาะคนรู้จักเท่านั้น

ช่างฟัสตราภรณ์ เป็นงานช่างที่เป็นส่วนประกอบหลักประการหนึ่งในการแสดงโชว์ ฟัสตราภรณ์คือเครื่องโชว์ ประกอบด้วย ชุดการแสดง และหมายรวมถึงชุดละครที่ต้องใช้ทักษะด้านการตัดเย็บและการปักด้วยวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความงาม และยังคงขนบของลวดลายบางประการไว้ อย่างไรก็ตามกลุ่มช่างปักผ้าเครื่องโชว์ ละครนี้มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากราคาของวัสดุค่อนข้างสูง เพราะเป็นวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ ชุดมีอายุการใช้งานนาน ในด้านการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มช่างใหม่ ๆ เขารับการถ่ายทอดและสืบสานความรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก หากมีการสนับสนุนด้านการแสดงโชว์ละครมากขึ้นก็ย่อมส่งผลให้กลุ่มช่างฟัสตราภรณ์มีงานมากขึ้นได้

การสร้างแรงจูงใจในการสงวนรักษาองค์ความรู้ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนจะสามารถทำให้ชุมชนที่มีวิถีของการปักผ้าเครื่องโชว์ ละครเหล่านี้มีความเข้มแข็ง และถ่ายทอดทักษะที่สั่งสมอยู่กับตัวนั้นให้เป็นชุดองค์ความรู้ในการฝึกทักษะวิชาชีพต่อไป

งานช่างศิลปแผ่นดิน มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ เป็นการส่งเสริมการสำนึกในคุณค่าของ ภูมิปัญญาและความพัฒนาทางด้านงานศิลปวัฒนธรรม กลุ่มช่างรุ่นใหม่ที่มีความสนใจฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ แม้ว่าไม่ได้อยู่ในระบบของสถานศึกษาก็สามารถได้รับการยกย่อง และมีเครื่องยืนยันความสามารถด้วยการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพเพื่อเป็นการรับรองความสามารถ และเพิ่มโอกาสการแข่งขันที่สามารถยกระดับสู่สากลได้ ในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย จะมีกลุ่มงานช่างต่าง ๆ ที่ผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมออกจำหน่าย หากช่างไทยมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพสูง

ผ่านการรับรอง จะเป็นฐานให้กลุ่มงานช่างศิลป์แผ่นดินเป็นที่รับรู้และต้องการของนานาชาติ

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขางานศิลป์แผ่นดิน

อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
01121	เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย
01122	เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ
01123	เขียนกระหนกข้อ

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นหน่วยสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียน การเขียนพื้นฐานลวดลายไทย การเขียนลวดลายไทยประเภทต่างๆ สามารถอธิบายลักษณะของลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ลักษณะของกระหนกข้อ ซึ่งเป็นลวดลายที่สามารถนำมาเป็นการผูกลายในงานจิตรกรรมไทยได้

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. มีประสบการณ์ในงานช่างเขียน แบบศิลปะไทย ไม่น้อยกว่า 1 ปี
3. ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติด้านวิชาชีพ (Professional Profile) รวมกับการสอบสัมภาษณ์ และการสอบสาธิตการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยสมรรถนะในระดับนี้จำนวน 3 หน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิชีพนี้)

01121 เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย

01122 เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ

01123 เขียนกระหนกข้อ

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
อนูรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปะประจำชาติเพื่อเศรษฐกิจสร างสรรค์	01	การอนูรักษ์ศิลปะประจำชาติ	011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย	01121	เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย	011211	เขียนตัวหางของกระหนกสามตัว
				011212	เขียนตัวหางของกระจ้ง
				011213	เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว
				011214	เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
		01122	เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ	011221	เขียนลายดอกจอก
				011222	เขียนลายดอกประจายาม
				011223	เขียนลายดอกลำดวน
				011224	เขียนลายดอกไม้วง
		01123	เขียนกระหนกข้อ	011231	เขียนลายชอนกคาบ
				011232	เขียนลายชอนาคขบ
				011233	เขียนลายชอเปลว
				011234	เขียนลายชอก้านขด

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

01121

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย

3. ทบทวนครั้งที่

N/A

4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีความรู้และทักษะในการเขียนพื้นฐานลวดลายไทยแบบต่าง ๆ และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย ได้แก่ ตัวเหงาของกระหนกสามตัว เขียนตัวเหงาของกระจิง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011211 เขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว	1.1 ระบุลักษณะและตำแหน่งตัวเหงาของกระหนกสามตัวบนพื้นที่เขียน 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นตัวเหงาของกระหนกสามตัว 1.3 เขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว โดยกำหนดสัดส่วนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011212 เขียนตัวเหงาของกระจิง	2.1 ระบุลักษณะและตำแหน่งตัวเหงาของกระจิงบนพื้นที่เขียน 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นตัวเหงาของกระจิง 2.3 เขียนตัวเหงาของกระจิงโดยกำหนดสัดส่วนตัวเหงาของกระจิงในรูปสามเหลี่ยมบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011213 เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว	3.1 ระบุโครงร่างกระหนกสามตัวในลายต่าง ๆ บนพื้นที่เขียน ดังนี้ 1. ลายกระจิง 2. ลายนาคหางหงส์ 3. ลายกระหนกหางหงส์ 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นโครงร่างกระหนกสามตัว 3.3 เขียนโครงร่างกระหนกสามตัวโดยกำหนดสัดส่วนของลายต่าง ๆ ด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ 1. ลายกระจิง 2. ลายนาคหางหงส์ 3. ลายกระหนกหางหงส์	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011214 เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์	4.1 ระบุลักษณะของลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ต่าง ๆ ในกลุ่มทรงพุ่มข้าวบิณฑ์บนพื้นที่เขียน ดังนี้ 1. ลายช่อหางโต 2. ลายช่อเปลวหางโต 3. ช่อหางไหล 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายช่อทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ 4.3 เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยกำหนดสัดส่วนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์แล้วเขียนเป็นลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B

และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและการใช้งานของลวดลายกระหนกในรูปแบบงานศิลปะไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับการนำลวดลายกระหนกไปใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกบนพื้นที่งานเขียน
4. ความรู้ทั่วไปขององค์ประกอบต่าง ๆ ของลายกระหนก คำศัพท์เฉพาะที่จำเป็นต้องทราบ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจิง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่งานเขียน
2. ปฏิบัติการกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันลงบนชิ้นงานเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจิง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงานสำเร็จ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณะลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย ได้แก่ ตัวเหงาของ กระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจิง โครงร่างกระหนกสามตัวและลายพุ่มข้าวบิณฑ์
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจิง โครงร่างกระหนกสามตัวและลายพุ่มข้าวบิณฑ์

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้รับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของลวดลายไทยขึ้นพื้นฐานประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ตัวเหงา ลายกระหนก ลายกระจิง ลายนาคหางหงส์ ลายกระหนกหางหงส์ ลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ได้แก่ ลายช่อหางโศ ลายช่อเปลวหางโศ ลายช่อหางไหล ลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
2. สามารถกำหนดสัดส่วนของลวดลายไทย เพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายไทยด้วยดินสอและกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายกระหนก คือ ลายพื้นฐานหรือแม่ลาย อยู่ในรูปทรงสามเหลี่ยม ใช้ผูกลวดลายแบบต่าง ๆ เกือบทุกประเภท

ตัวเหงา คือ กระหนกตัวล่างสุดหรือตัวแรกของกระหนกสามตัวที่มีลักษณะงอลง ใช้ประกอบหางหงส์เรียกหางหงส์ ใช้ประกอบบระกาเรียกหางระกา ถ้อยู่ที่กระจิงเรียก หางกระจิง เป็นต้น

ลายกระหนกสามตัว คือ ลายที่อยู่ในโครงสร้างรูปสามเหลี่ยมประกอบด้วยตัวกระหนกสามตัวได้แก่ ตัวเหงา ตัวประกบ (เรียกว่า กาบ ก็มี) และตัวยอด เป็นโครงสร้างหลักที่สามารถแบ่งตัวลายให้ซับซ้อนงดงามยิ่งขึ้น ใช้ผูกหรือประกอบเป็นลายต่าง ๆ เช่น ลายก้านชด ลายก้านแย่ง ลานก้านไขว้ ลายประจายามก้ามปู

ลายกระจิง คือ แม่ลายพื้นฐาน อยู่ในรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ลายกระจิงมีหลายชนิด เรียกชื่อต่าง ๆ ตามการออกแบบและตำแหน่งที่ลายประดับ

ลายนาคหางหงส์ คือ ลายที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทย เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องลำยอง เดิมหางหงส์เป็นรูปหัวนาคซึ่งอยู่ในทรงกระหนก แล้วจึงคลี่ลายมาเป็นหางหงส์

ลายกระหนกหางหงส์ คือ ลายที่อยู่ในรูปทรงของกระหนกสามตัว ใช้ประกอบที่ส่วนหางของภาพตัวหงส์

ลายช่อหางโศ คือ ลายที่อยู่ในทรงกระหนกสามตัว ลักษณะเป็นอย่างหางโศ ซึ่งลายหางโศมีโครงสร้างของลายอยู่ในรูปทรงสามเหลี่ยม ลักษณะคล้ายพู่หางของสิงโตที่เป็นสัตว์หิมพานต์ หางโศเป็นคำเรียกติดคำมาจากหางสิงโต

ลายช่อเปลวหางโศ คือ ลายที่มีโครงสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ลวดลายโดยเขียนส่วนหน้าของตัวเหงาออก เพื่อให้ตัวลายเพรียวสะบัดคล้ายเปลวไฟและอยู่ในทรงหางโศ เมื่อผูกด้วยลายแบบใดก็มีชื่อเรียกตามลายนั่น

ลายช่อหางไหล คือ หางไหลคือส่วนที่แสดงความอ่อนช้อยและลีลาพลิ้วไหวของลวดลายกระหนก

ลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ คือ ลวดลายต่าง ๆ ที่ผูกให้ลายซิกซายและขวามเหมือนกันอยู่ในทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ อาจผูกด้วยลายใบเทศ ลายดอกพุดตาน

กระหนกเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

01122
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐
5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีความรู้พื้นฐานและทักษะในการเขียนลวดลายไทยประเภทต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะของลวดลายไทยประเภทดอกและใบ และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนลายดอกไม้ร่วง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011221 เขียนลายดอกจอก	1.1 ระบุลักษณะของลายดอกจอก บนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกจอกไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายดอกจอกบนพื้นที่เขียน 1.3 เขียนลายดอกจอกโดยกำหนดสัดส่วน ร่างเส้น และเขียนลายด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011222 เขียนลายดอกประจายาม	2.1 ระบุลักษณะของลายดอกประจายามบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกประจายามไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายดอกประจายามบนพื้นที่เขียน 2.3 เขียนลายดอกประจายาม โดยกำหนดสัดส่วนของลายดอกประจายาม 4 กลีบในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011223 เขียนลายดอกลำดวน	3.1 ระบุลักษณะของลายดอกลำดวนบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกประจายามไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายดอกลำดวนบนพื้นที่เขียน 3.3 เขียนลายดอกลำดวนโดยกำหนดสัดส่วนของลายดอกลำดวน 3 กลีบในรูปร่างกลมด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011224 เขียนลายดอกไม้ร่วง	4.1 ระบุลักษณะของลายไม้ร่วงบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกไม้ร่วงไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายดอกไม้ร่วงบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนลายดอกไม้ร่วงด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กัน โดยกำหนดสัดส่วนและขนาดของลาย แบ่งพื้นที่งานเขียนให้มีความเหมาะสมกับจำนวนที่กำหนด	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B และกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือบนพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและการใช้งานของลายไทยประเภทดอกและใบในรูปแบบงานศิลปะไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับการนำลายไทยประเภทดอกและใบไปใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของลายไทยประเภทดอกและใบบนพื้นที่งานเขียน
4. เพื่อสามารถเข้าใจคำสั่งการเขียนลวดลายที่มีชื่อเรียกเฉพาะ และมีความเข้าใจลักษณะของลวดลายดอกที่มีลักษณะต่าง ๆ อาทิ ดอกที่มี 8 กลีบ ดอกที่มี 4 กลีบ ดอกที่มี 3 กลีบ โดยปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามลักษณะของลวดลาย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนดอกไม้ร่วงได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนทั้งดงามสม่ำเสมอ
2. ปฏิบัติการกระหนัเส้นหมึกด้วยพู่กันลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนดอกไม้ร่วงด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอ เลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุนหรืออธิบายรูปลักษณะลวดลายไทยประเภทดอกและใบ
2. ระบุนหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลายไทยประเภทดอกและใบบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายไทยประเภทดอกและใบ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนลวดลายไทยประเภทดอกและใบตามที่กำหนดในแต่ละประเภท

มีสัดส่วนที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่เพื่อเขียนลายดอกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ระบุนลักษณะการนำลายดอกไม้ที่มีอยู่ในธรรมชาติ พัฒนารูปทรงจนเกิดเป็นลวดลายไทย ซึ่งเป็นลวดลายที่มีทั้งรูปทรงอิสระและอยู่ในรูปเรขาคณิต เช่น สีเหลี่ยม วงกลม สามารถเขียนลายไทยประเภทดอกและใบชั้นพื้นฐาน ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน เขียนลายดอกไม้ร่วง
2. สามารถกำหนดสัดส่วนเพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอและกระหนัเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายพรรณพฤษชา คือ ลายไทยประเภทดอกและใบ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการนำลวดลายไปใช้ในการประกอบในงาน ศิลปกรรมไทย

มีที่มาจากการพัฒนาแบบมาจากดอกไม้ในธรรมชาติและเป็นที่มาของการเรียกชื่อลวดลายต่าง ๆ เหล่านั้น

สำหรับจิตรกรรมไทยพบว่าลวดลายพรรณพฤษชาเป็นส่วนหนึ่งในการตกแต่งให้เกิดความงาม

ลายดอกจอก คือ ชื่อเรียกของลายดอกดวง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีลักษณะตามที่นำมาประดิษฐ์เป็นลาย มีชื่อเรียกตามลักษณะของลายที่นำมาประกอบ

ลายดอกจอกคือลายที่มีที่มาจากดอกจอกในธรรมชาติ แสดงภาพเป็นลายดอกในรูปวงกลม มี 8 กลีบ

ลายดอกประจายาม มีอีกชื่อหนึ่งว่าลายดอกสี่กลีบ คือ ลายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นรูปดอก 4 กลีบ มีสี่ลายเป็นรูปวงกลม

ใช้เป็นแม่ลายหลักที่อาจแบ่งรายละเอียดในตัวลายเป็นแบบต่าง ๆ ไข่อกลาย คั่นลาย ห้ามลาย และปิดลาย

ลายดอกลำดวน ชื่อเรียกของลายดอกดวง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีลักษณะตามที่นำมาประดิษฐ์เป็นลาย มีชื่อเรียกตามลักษณะของลายที่นำมาประกอบ

ลายดอกลำดวนคือลายที่มีที่มาจากดอกลำดวนในธรรมชาติ แสดงภาพเป็นลายดอกในรูปวงกลม มี 3 กลีบ

ดอกไม้ร่วง คือ ลายที่ประกอบด้วยดอก ก้าน และใบ ลักษณะเป็นดอกไม้หรือช่อคว่ำลง มักใช้ลายนี้แก้ปัญหาพื้นที่ว่าง

กระหนัเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

01123
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

เขียนกระหนกข้อ
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐
5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีสมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนลวดลายไทยประเภทต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะของกระหนกข้อซึ่งเป็นลวดลายที่สามารถนำมาเป็นการผูกลายในงานจิตรกรรมไทย และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนกระหนกข้อได้แก่ เขียนลายช่อนกคาบ เขียนลายช่อนาคขบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขด

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011231 เขียนลายช่อนกคาบ	1.1 ระบุที่มาของชื่อลายช่อนกคาบและระบุลักษณะของลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน 1.3 เขียนลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟ ด้วยดินสอและกระตบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011232 เขียนลายช่อนาคขบ	2.1 ระบุที่มาของชื่อลายช่อนาคขบและระบุลักษณะของลายช่อนาคขบบนพื้นที่เขียน 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายช่อนาคขบบนพื้นที่เขียน 2.3 เขียนลายช่อนาคขบบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระตบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011233 เขียนลายขอเปลว	3.1 ระบุลักษณะของลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน 3.3 เขียนลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011234 เขียนลายขอแกนขด	4.1 ระบุลักษณะของลายขอแกนขดบนพื้นที่เขียน 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายขอแกนขดบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนลายขอแกนขดบนพื้นที่เขียนโดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B

และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือบนพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงสร้างในการออกแบบลายกระหนกข้อ
2. ความรู้เกี่ยวกับชื่อเรียกเฉพาะของลวดลาย
3. ความรู้เกี่ยวกับการนำลวดลายกระหนกข้อไปใช้โอกาสต่าง ๆ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนลวดลายไทยประเภทกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ได้แก่ เขียนลายช่อนาคาบ เขียนลายช่อนาคขบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขดได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนทั้งงดงามและคงความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันลวดลายไทยประเภทกระหนกข้อ ได้แก่ เขียนลายช่อนาคาบ เขียนลายช่อนาคขบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขดด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณ์ลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ตลอดจนระบุความแตกต่างของลวดลายที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้อย่างชัดเจน
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกข้อ การแบ่งพื้นที่ของลวดลายบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนดในแต่ละแบบ

โดยผลงานต้องมีสัดส่วนที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่เพื่อเขียนลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ บนพื้นที่เขียนได้อย่างเหมาะสม

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกระหนกข้อต่าง ๆ ลายช่อนาคาบ ลายช่อนาคขบ ลายช่อเปลว ลายช่อก้านขด อธิบายลักษณะการนำลายกระหนกข้อไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย
2. สามารถกำหนดสัดส่วนเพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอและพู่กันจุ่มหมึกได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายกระหนกข้อเป็นพัฒนาการหนึ่งในการนำลายกระหนกพื้นฐานมาประดิษฐ์ให้มีความวิจิตรงดงามมากยิ่งขึ้น

ลายช่อนาคาบ คือ ลายลักษณะคล้ายหัวหรือหน้ากบที่ทำหน้าที่แยก เกี้ยว เกาะ ต่อ หรือคาบเถาอื่น ช่วยให้เถาลายมีความต่อเนื่อง หรือเป็นข้อ

ลายช่อนาคขบ คือ ลายลักษณะคล้ายหัวหรือหน้ากบที่ทำหน้าที่แยก เกี้ยว เกาะ ต่อ หรือคาบเถาอื่น ช่วยให้เถาลายมีความต่อเนื่อง หรือเป็นข้อ มีลักษณะคล้ายนาคกำลังคายช่อกระหนก

ลายช่อเปลว คือลายที่มีโครงสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ลดรูปโดยเขียนส่วนหน้าของตัวหางออกเพื่อให้ตัวลายเพรียวสะบัดคล้ายเปลวไฟ

ลายช่อก้านขด ลายที่ผูกอยู่ในโครงสร้างเป็นก้านหรือวงกันหอย ภายในอาจบรรจุลายกระหนก ลายใบเทศ ลายดอกพุดตาน

ปลายลายอาจจบด้วยลายที่มีชื่อเรียกตามลายที่มาประกอบ เช่น ลายก้านขดผักกูด ลายก้านขดดอกพุดตาน

กระหนกเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. ชุดสาหรณ์รวม/กลุ่มอาชีพรวม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ
- 18.2 การสอบปฏิบัติ
- 18.3 การสอบสัมภาษณ์
- 18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ